

Etisk plattform för medlemmarna i Sveriges Apoteksförening

Bakgrund

Apoteken har ett viktigt samarbete med sina leverantörer och samarbetspartners. Detta samarbete har varit och är betydelsefullt för såväl apotek, partners och leverantörer, som för kunderna.

För att kunna ge råd för att använda läkemedel och egenvårdsprodukter på rätt sätt har medarbetare på apotek ett behov av information om produkterna så som deras egenskaper, effekter, användningsområden och biverkningar.

Medarbetare på apotek får i sitt arbete löpande kunskap om produkternas egenskaper/effekter och hur de används. Denna kunskap kan behöva återföras till leverantörerna för att ge underlag till utveckling av befintliga och nya produkter.

Det är av synnerligen stor vikt att det finns en fungerande samverkan mellan apoteken, leverantörerna och samarbetspartners.

Det är angeläget att denna samverkan sker i sådana former att parterna har full trovärdighet och en oberoende ställning i förhållande till varandra.

Relationen mellan leverantörer/samarbetspartner och apotek med sina respektive medarbetare ska vara transparent.

Mot denna bakgrund har Sveriges Apoteksförening tagit fram denna etiska plattform, med riktlinjer för apotek i förhållande till sina leverantörer och samarbetspartners.

Regelverk och rekommendationer för apotekens farmaceutiska uppdrag omfattas inte av denna plattform. Detta uppdrag styrs istället av lag, föreskrifter från myndighet och GPP (Good Pharmacy Practice – God apotekssed).

Plattformens omfattning

Den etiska plattformen utgör riktlinjer för medarbetare på apotek, leverantörer och samarbetspartners. Även tredje part, som agerar på uppdrag av apotek, leverantör eller samarbetspartner förväntas följa riktlinjerna. I de fall det för en leverantör eller samarbetspartner endast finns marknadsbolag i Sverige åligger det marknadsbolaget att tillse att plattformens förhållningssätt iakttas även av moderbolag, dotterbolag samt systerbolag vid aktiviteter på den svenska marknaden eller riktade mot den svenska marknaden. I de fall apoteksaktören ingår i en internationell koncern åligger det apoteksaktören att verka för att dessa förhållningssätt följs av hela organisationen vid aktiviteter på den svenska marknaden.

Medarbetare på apotek ska förutom denna plattform och gällande lagstiftning följa de regler för resor, representation, bisysslor och övriga policys och affärs- och uppförandekoder som respektive arbetsgivare uppställt för sin verksamhet.

Sammankomster

Apoteksaktörer har ansvar för medarbetarens fortbildning och ska i samråd med medarbetaren komma överens om vilken kompetensutveckling som behövs för fullgörande av dennes arbetsuppgifter och utveckling i arbetet. Chef för apotek beslutar alltid om vilka medarbetare som ska få delta i samverkan/sammankomster som exemplifieras i denna plattform. Medarbetarens samverkan med leverantör eller samarbetspartner ska alltid i förväg informeras om till ansvarig person. Samverkan/sammankomst/kontakter som sker på fritiden får inte heller strida mot andan i plattformen.

Apoteksaktören bedömer om samverkan kan skada förtroendet för aktören, anses ge upphov till otillbörligt konkurrens eller vara till hinder för verksamheten.

Konsultation

Medarbetare på apotek utgör många gånger ett viktigt inslag i leverantörernas/samarbetspartners egna aktiviteter och bidrar med kompetens och information inom forskning, vid utbildning och konferenser och som rådgivare vid exempelvis produktutveckling.

För att undvika missförstånd och otillbörlig samverkan ska följande beaktas när leverantör önskar engagera apoteksmedarbetare för olika uppdrag:

- Skriftlig överenskommelse ska upprättas och godkännas av medarbetare, apoteksaktör och leverantör/samarbetspartner då medarbetare anlitas för konsultuppdrag.
- I överenskommelsen ska eventuell ersättning för konsultuppdraget regleras.

Produktinformation

Med produktinformation avses sammankomst med syfte att informera om en produkts specifika egenskaper etcetera.

Följande ska beaktas vid produktinformation:

- Leverantörens/samarbetspartnerns uppsökande verksamhet får endast ske efter överenskommelse med av respektive apoteksaktör utsedda kontaktpersoner.
- Apoteksaktörerna kräver av leverantören/samarbetspartnern att information är saklig, aktuell, rättvisande, objektiv och balanserad. Information ska ges om produktens positiva och negativa egenskaper. Apoteksaktörerna förutsätter att leverantören/samarbetspartners följer svensk lag samt branschegna etiska regelverk i sina kontakter med apotek.
- Sammankomst ska normalt genomföras på arbetstid och på deltagarnas arbetsplats. Sammankomst som riktas till medarbetare på flera arbetsplatser kan äga rum på annan plats eller ort än medarbetarens arbetsort om särskilda skäl av pedagogisk, praktisk, ekonomisk eller liknande natur föreligger.
- Sammankomst, eller annan aktivitet anordnad av leverantör/samarbetspartner för medarbetare på apotek, ska ha en tydlig nytta och vara kopplad till apotekets verksamhet.
- Leverantören/samarbetspartnern ska i god tid innan sammankomst för produktinformation kontakta apoteket och träffa överenskommelse om

informationens huvudsakliga innehåll, tid och plats samt om formerna för sammankomsten och vem som får delta.

Terapiinriktad utbildning och vetenskaplig sammankomst

Med terapiinriktad utbildning avses sammankomster i syfte att förmedla utbildning inom ett visst behandlingsområde. Informationen ska ge deltagarna aktuell, saklig och relevant kunskap om allmänna eller specifika sakförhållanden och problem inom terapiområdet i fråga, det vill säga vara problemorienterad och inte produktorienterad. Med vetenskaplig sammankomst avses här möten arrangerade av leverantör/samarbetspartner eller under medverkan av leverantör/samarbetspartner, i syfte att behandla en eller flera medicinska eller andra vetenskapliga frågeställningar inom ett eller flera vetenskapliga ämnesområden.

Följande ska beaktas vid ovanstående sammankomster:

- Den fortbildning som erbjuds medarbetarna på apotek ska grundas på medarbetarnas identifierade kompetensbehov. Därför bör samråd ske med ansvarig chef om kommande fortbildningsaktiviteter. Ansvarig chef ska förhandsinformerar om planerad utbildning/sammankomst i god tid, normalt två månader innan, så att möjlighet ges för att kunna samordna med egna arrangemang.
- Sammankomst ska normalt genomföras på apoteksmedarbetarnas arbetsplats eller på samma ort som medarbetarnas arbetsplats är belägen. Sammankomst kan äga rum på annan plats eller ort än medarbetarnas arbetsort om särskilda skäl av pedagogisk, praktisk, ekonomisk eller liknande natur föreligger.
- Av inbjudan ska framgå tid och plats för sammankomsten samt eventuella sidoarrangemang. Den tidsmässiga omfattningen av och innehållet i det yrkesinriktade programmet ska tydligt framgå. Syftet med detta är att apoteksaktören ska kunna ta ställning till sammankomstens relevans för medarbetarens kompetenshöjning.

Förtäring, kostnader och ersättning

- Kostnader för resor, logi eller konferensavgift för deltagande medarbetare i sammankomst – och vem som står för dessa – ska alltid vara tydligt angivet. I det fall medarbetare blivit inbjuden att vara medverkande i ett program, står arrangören i normalfallet för kostnaderna.
- Vid sammankomster, såväl inom som utom riket, ska måltider präglas av måttfullhet. Alkoholhaltiga drycker får endast erbjudas i samband med måltid. För måltider utomlands ska i förekommande fall lokala regler följas.
- Leverantör/samarbetspartner får bekosta sammanträdeslokal, föredragshållare, studiematerial och liknande som är nödvändigt för sammankomstens genomförande.
- I det fall deltagande medarbetare i sammankomster erbjuds eller ämnar kräva arvode av leverantör/samarbetspartner ska arbetsgivarens regler för bisyssla tillämpas.
- Leverantör/samarbetspartner får inte erbjuda och medarbetare på apotek får inte begära eller motta förmåner, ersättning, gåvor eller kräva åtgärder i övrigt i strid med denna plattform.

- Sammantaget får förmåner i samband med samverkan mellan apotekens medarbetare och dess leverantörer/samarbetspartner inte framstå som beteendepåverkande.

Stipendier

Leverantör/samarbetspartner får finansiera stipendium som riktas till apoteksaktörernas medarbetare. Ett stipendium delas ut efter nominering till person för att främja ett tydligt ändamål. Leverantör/samarbetspartner får endast ge stipendium inom ett område som har tydlig koppling till apoteksaktörens egen verksamhet.

Stipendiet ska vara av yrkesförkovrande natur, till exempel utbildning och forskning eller liknande, och ska ge mervärde till apotekens verksamhet. Urvalskriterier, ändamål, stipendiekommitté, motiv till val av stipendiat samt stipendiegivare ska vara offentligt och transparent.

Medarbetare på apotek ska alltid informera sin arbetsgivare om att stipendium kommer att erhållas. Apoteksaktören ska då göra en bedömning om lämpligheten i att ta emot stipendiet i förhållande till denna plattformens intentioner och i förhållande till regler för bisyssla och anställningsvillkor.

Sponsring

Med sponsring avses här ekonomiskt eller annat stöd från leverantör/samarbetspartner av aktivitet/sammankomst som riktas mot medarbetare på apotek.

Sponsring av interna aktiviteter/sammankomster inom en apoteksaktör ska följa svensk lagstiftning och vara känd för deltagarna.

Uppföljning

Apoteksaktörerna åtar sig att sprida kunskap om plattformen till sina medarbetare. Plattformen ses vart annat år över av Sveriges Apoteksförenings Apoteksmarknadsråd och ändras vid behov genom beslut i föreningens styrelse.

Mut- och bestickningsbrott

Syftet med denna plattform är att tillhandahålla regler som ska främja att samarbeten bedrivs på ett etiskt sätt med gott omdöme och bibehållen trovärdighet och i enlighet med gällande lagar. En god följsamhet till överenskommelsen kan dock inte friskriva leverantörer och apotekens medarbetare från eventuella anklagelser om mut- och bestickningsbrott. Sådant ansvar måste alltid prövas individuellt och baserat på hur starkt sambandet är mellan förmånen, tjänsteutövningen och graden av påverkan.

Giltighet

Denna plattform gäller från och med 13 januari 2015 och tills vidare. Plattformen kan ändras och upphävas av styrelsen i Sveriges Apoteksförening.

Stockholm den 13 januari 2015

För styrelsen i Sveriges Apoteksförening

Johan Wallér
VD